

## Nichita Stanescu - Catre Galateea

### Repere analitice

#### -STRUCTURĂ, POETICĂ,-

- aparuta in volumul "Dreptul la timp" (1965), "Catre Galateea" este o arta poetica definitorie pentru Nichita Stanescu;
- poezia are trei strofe, figurand cele trei cercuri concentrice ale existentei umane: timpurile ce actioneaza ca praguri in calea spiritului poetic pornit in descoperirea lumii; limitele cunoasterii, "Ce e mai departe de tine"; universul nelimitat al eului poetic, mereu insetat de ideal, aflat in cautarea frumusetii ascunse, perfecte, inscrisa in tipare greu de atins: "ceea ce nu stii niciodata de tine";
- fiecare strofa incepe cu verbul "stiu", al cunoasterii, si se incheie, printr-o simetrie ideala, cu celalalt verb, al nasterii, "naste-ma".

#### -SIMBOLURI SI METAFORE ALE POEZIEI:-

- poetul isi ia ca model al creatiei un personaj mitic, Galateea, creata de Pygmalion din materia neinsufletita si inzeestrata cu viata, prin puterea talentului si a credintei artistului in zei;
- Galateea intruchipeaza perfectiunea creatiei artistice si in acelasi timp a femeii, inchipuita ca arhetip genetic si erotic, ca entitate primordiala a creatiei;
- sugestia de "renastere" este esentiala in structura poeziei, pentru ca semnifica de fapt Creatia;
- sensul fundamental al poeziei este reiterarea mitului, prin transferul lui din timpul arhaic in cel al poetului/prin identificarea cu creatia perfecta, care nu se poate obtine decat printr-o noua zamislire;
- efortul de focalizare a unor semnificatii de pe spatii vaste, obtinute prin enumeratii cu sens metaforic si alegoric, si orientarea lor catre un singur sens, devenit imperativ al intregii existente: "naste-ma. Naste-ma."; e o nastere prin mimesis, intr-un plan secund al timpului, prin succesiunea unei creatii perfecte, poetul primind, ca zestre, deopotriva attributele genetice ale creatiei si ale creatorului;
- poetul, cerandu-si "dreptul la timp", la existenta si la creatie, se naste odata cu insasi creatia, preluand, in alta secventa temporală, si ipostazele creatorului si pe ale creatiei originare, identificandu-se pe deplin cu ele;
- se creeaza astfel un continuum al spatiului creator, care uneste planurile temporale si permite continuitatea mitului in prezent; identificarea cu creatorul mitic si, prin el, cu insusi Creatorul suprem, care i-a dat darul insufletirii fiintei prin arta, prin poezie, presupune un efort initiatic de mare profunzime a cunoasterii;
- initierea in actul creatiei poetice presupune si istoria constituirii arhetipului feminin, cu dualitatea lui primordiala, de mama si de iubita;
- poetul interpreteaza mitul Galateei combinand, intr-o zamislire paradoxala, de catre propria iubita, ambele sensuri;
- cunoasterea inregistreaza, intr-o imagistica erotica, miscarile si perfectiunea corpului feminin, transpunandu-le intr-un registru liric adecvat;

## Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari  
<http://referatenoi.ro>

---

- gesturile si sentimentele iubitei sunt observate cu minutia detaliului, luat din diverse planuri de reprezentare, mers, simtire, obiecte, timp: "si mersul tau, si melancolia ta, si inelul tau, si secunda";
- universul este construit concentric, in secvente treptate, in perfecta concordanta cu teoria universurilor inchise concentric unul in altul;
- dincolo de fiinta iubita se afla, mai intai, "dupa-orizontul", apoi "dincolo-de-marea";
- in intregul ei, rostirea poetica devine, in aceste versuri, strigat al facerii, centrat pe termenii esentiali ai textului, care creeaza, de altfel, simetria perfecta a spatiului poetic, reiterand mitul lui Pygamlion si al Galateei: "pietrele, pietrele" - "naste-ma. Naste-ma."

-Eseu-

Poezie cu un camp semantic complex, cu semnificatii multiple si profunde,, aparuta in volumul "Dreptul la timp" (1965), "Catre Galateea" este o arta poetica definitorie pentru Nichita Stanescu. Poetul isi ia ca model al creatiei un personaj mitic, Galateea, creata de Pygmalion din materia neinsufletita si inzebrata, prin puterea talentului si a credintei artistului in zei, cu viata. Sensul fundamental al poeziei este reiterarea mitului, prin transferul lui din timpul arhaic in cel al poetului, prin identificarea cu creatia perfecta, care nu se poate obtine decat printr-o noua zamislire. De aici provin, in cele trei strofe ale poeziei, efortul de focalizare a unor semnificatii de pe spatii vaste, obtinute prin enumeratii cu sens metaforic si alegoric, si orientarea lor catre un singur sens, devenit imperativ al ntregii existente: "naste-ma. Naste-ma.". E o nastere prin mimesis, intr-un plan secund al timpului, prin succesiunea unei creatii perfecte, dar poetul primeste, ca zestre, deopotriva attributele genetice ale creatiei si ale creatorului.

Miza acestei arte poetice este, prin urmare, enorma si totala, pentru ca poetul, cerandu-si "dreptul la timp", la existenta si la creatie, se naste odata cu insasi creatia, preluand, in alta secventa temporală, si ipostazele creatorului si pe ale creatiei originare, identificandu-se pe deplin cu ele. Se creeaza astfel un continuum al spatiului creator, care uneste planurile temporale si permite continuitatea mitului in prezent. Identificarea cu creatorul mitic si, prin el, cu insusi Creatorul suprem, care i-a dat darul insufletirii fiintei prin arta, prin poezie, presupune un efort initiatic de mare profunzime a cunoasterii. Fiecare strofa incepe cu verbul "stiu", al cunoasterii, si se incheie, printr-o simetrie ideala, cu celalalt verb, al nasterii, "naste-ma". Intre acestea se intinde proba cunoasterii absolute, demiurgice, necesara in marea creatie, care cuprinde timpul, spatiul\* miscarea, fiinta, firea, infinitele amanunte ale lumii: "iti stiu toate timpurile, toate miscarile, toate parfumurile/ si umbra ta, si tacerile tale, si sanul tau/ ce cutremur au si ce culoare anume,/ si mersul tau, si melancolia ta, si inelul tau, si secunda". Fiecare dintre acesti termeni devine simbol complex, cu semnificatii multiple, vizand cuprinderea intregului firii; poezia are, dincolo de sensurile profunde, o puternica imagistica erotica, fiind implicit si o declaratie de dragoste, un elogi adus fiintei feminine ideale. Cunoasterea totala anuleaza spatiul si timpul, departarile, diferentierile individuale: "stiu tot ce e mai departe de tine,/ atat de departe, incat nu mai exista aproape -/ dupa-amiaza, dupa-orizontul, dincolo-de-marea.../ si tot ce e dincolo de ele,/ si atat de departe, incat nu mai are nici-nume."

Eul liric releva, in stilul paradoxurilor lui Nichita Stanescu, si nestiutul, si inca necreatul: "stiu tot ceea ce tu nu stii niciodata, din tine./ Bataia inimii care urmeaza bataii ce-o auzi,/ sfarsitul cuvântului a carui prima silaba tocmai o spui". Fiinta feminina, cu toata simbolistica implicita, zamislire, creatie, creator, devine panteica, identificabila peste tot: "copacii - umbre de lemn ale vinelor tale,/ raurile - miscatoare umbre ale sangelui tau,/ si pietrele, pietrele - umbre de piatra".

Mitul pietrei ascunzand creatia revine insistent in cele trei strofe, dar si in alte poezii ale lui Nichita Stanescu. Poetul ingenuncheaza in fata pietrei cu adanca veneratie, ca in fata creatiei divine: "si nu mai am rabdare si genunchiul mi-l pun in pietre/ si ma rog de tine,/ naste-ma.". Strofa a doua modifica sensibil gestul ingenuncherii, intr-o identitate mai mare cu fiinta mitica a creatiei: "De aceea-mi indoi genunchiul si-l pun/ pe genunchiul pietrelor, care-l ingana.", pentru ca in final transferul sa fie total, in sfera imateriala, spirituala; "si pietrele, pietrele - umbre de piatra/ ale genunchiului meu,/ pe care mi-l plec in fata ta si ma rog de tine,/ naste-ma. Naste-ma." Rostirea poetica devine, in aceste versuri, strigat al facerii, centrat pe termenii esentiali ai textului, care creeaza, de altfel, simetria perfecta a spatiului poetic, reiterand mitul lui Pygamlion si al Galateei: "pietrele, pietrele" - "naste-ma. Naste-ma."